

Lublin, 14 grudnia 2012 r.

Szanowny Pan
Stanisław Kalinowski
Zastępca Prezydenta Miasta Lublin
ds. Inwestycji i Rozwoju
stanislaw.kalinowski@lublin.eu

Opinia Rady Kultury Przestrzeni na temat koncepcji zagospodarowania placu przed Centrum Spotkania Kultur w Lublinie p.t.: „ZAPROJEKTOWANIE I WYBUDOWANIE PLACU TEATRALNEGO PRZED BUDYNKIEM "TEATRU W BUDOWIE" WRAZ Z WIELOPOZIOMOWYM PARKINGIEM PODZIEMNYM ORAZ Z INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ. **KONCEPCJA ARCHITEKTONICZNO – BUDOWLANA PLACU TEATRALNEGO Z WIELOPOZIOMOWYM PARKINGIEM PODZIEMNYM**” z dnia 5 XII 2012, wykonanej przez firmę Budimex S.A.

Szanowny Panie Prezydencie!

Opinia Rady Kultury Przestrzeni na temat koncepcji zagospodarowania placu przed Centrum Spotkania Kultur autorstwa firmy Budimex jest **zdecydowanie negatywna**. Zaproponowana koncepcja **nie kreuje przestrzeni publicznej wysokiej jakości**. Porównanie jej z pracą wyłonioną w konkursie architektonicznym na Centrum Spotkania Kultur (CSK), a następnie opracowaną jako projekt pokonkursowy w 2010 r. wypada **jednoznacznie na korzyść** koncepcji firmy Stelmach i Partnerzy. W związku z powyższym rekomendujemy **wykonanie nowej koncepcji placu**, która wykreuje wysokiej jakości przestrzeń publiczną przed budynkiem CSK.

Opracował:
Marcin Skrzypek

Z poważaniem

Jan Kamiński
Przewodniczący RKP

Do wiadomości otrzymują:

Pan Krzysztof Żuk – Prezydent Miasta Lublin, prezydent@lublin.eu

Pan Krzysztof Hetman – Marszałek Województwa Lubelskiego, marszalek@lubelskie.pl

Pan Tadeusz Dziuba – Dyrektor Wydziału Inwestycji Urzędu Miasta Lublin – inwestycje@lublin.eu

Budimex SA – info@budimex.pl

Uzasadnienie

Przedstawiona przez firmę Budimex koncepcja placu przed Teatrem w Budowie, w ocenie Rady Kultury Przestrzeni nie spełnia wymogów kreowania wysokiej jakości przestrzeni publicznej. Zaproponowane rozwiązania przestrzenne, wyposażenie, mała architektura oraz nawierzchnie nie odpowiadają współczesnym standardom zagospodarowywania terenów przed reprezentacyjnymi obiektami kultury. Koncepcja sprowadza się jedynie do pozostawienia ww. przestrzeni w surowym stanie, jako placu utwardzonego brukiem. Jedyne elementy wskazujące na przemyślaną aranżację tego miejsca to:

- zaznaczenie ul. Radziszewskiego,
- pylony oświetleniowe (zastępujące latarnie),
- pas zieleni po wschodniej stronie Placu.

Przedstawione ławki i inne elementy trudno uznać za "wysokiej klasy małą architekturę"; są to raczej ruchome i opcjonalne meble do uzupełnienia lub zmiany przez służby miejskie. Szczególnie negatywny wpływ na jakość przestrzeni mają betonowe pawilony przed frontem CSK, w których znajdują się elementy techniczne związane z parkingiem podziemnym: wentylatory, windy, schody.

W tej postaci Plac **nie spełnia roli** uzupełnienia budynku CSK, ponieważ nie stanowi żadnej kontynuacji myśli architektonicznej zawartej w projekcie budynku. Nie byłby więc ani zintegrowany z tą inwestycją, ani by jej nie eksponował. Raczej by ją deklasował.

Projekt ten jest jednak o tyle cenny, że ukazuje dwie istotne cechy Placu będące wyzwaniem dla projektanta:

- pylony oświetleniowe (zastępujące latarnie),
- **spadek terenu** od strony wschodniej, który może wprowadzać wrażenie dyskomfortu u osób korzystających z Placu,
- obecność od frontu **urządzeń wymagających obudowania**, co stanowi niemożliwą do uniknięcia fizyczną barierę dla dostępności widokowej i fizycznej frontu CSK.

Kluczowe walory koncepcji firmy Stelmach i Partnerzy:

W porównaniu z koncepcją Budimexu projekt koncepcyjny firmy Stelmach i Partnerzy z 2010 r. posiada następujące walory:

- Twórcze rozwiązanie problemu ukrycia instalacji technicznej w "**kurhanach Gutenberga**". Spełniają one jednocześnie kilka dodatkowych funkcji:
 - ⌘ **Urozmaicają rzeźbę** placu niwelując spadek terenu i prowadząc do wnętrza urbanistycznego oryginalne wyniesienia wzbogacające wrażenia jego odbioru dzięki stworzeniu kilku nowych wnętrz i perspektyw.
 - ⌘ **Zwielokrotnienie funkcji Placu**. "Kurhany" mogą służyć jako amfiteatralna widownia, miejsce do uprawiania sportów miejskich takich jak deskorolka, rolki, rowery BMX (przy równej nawierzchni) czy też jako górkę saneczkową w zimie.
 - ⌘ Wzbogacenie przestrzeni publicznej o **elementy graficzne i świecące** w postaci liter na "kurhanach", które można przenieść także na resztę placu.
 - ⌘ Uzupełnienie **znaczeniowego przekazu** Centrum Spotkania Kultur o symbolikę różnorodności kulturowej Lublina – jest to nawiązanie zarówno do historycznego dziedzictwa miasta, jak i do reszty inwestycji, które integruje placem z fasadą i dachem, tworząc symboliczny ciąg znaczeniowy: kultura Gutenberga (tradycja) – kultura nowomediałna (współczesności) – kultura ekologiczna (przyszłość).

Z tej krótkiej charakterystyki widać, że “kurhany” synergicznie łączą w sobie wiele funkcji i trudno byłoby je ujmować czy rozdzielać bez straty na całości rozwiązania. Sumaryczne znaczenie, które tworzy się w ten sposób może zdecydować o jakości Placu jako rozwiązania **wysokiej klasy na skalę europejską** a wręcz globalną (na ile członkowie Rady Kultury Przestrzeni znają przykłady podobnych przestrzeni z całego świata).

- Pomysł na **wykorzystanie szkieletu sceny obrotowej** z Teatru w Budowie poprzez jego oprawę w zagłębionym w gruncie dziedzińcu podziemnej kawiarni. Nawet jeżeli kawiarnia taka nie jest możliwa do realizacji, samo **wyeksponowanie sceny** może stanowić relikwiarz kultury technologicznej epoki Teatru w Budowie i jako takie wpisać się w najlepsze praktyki kształtowania przestrzeni publicznych w Polsce (vide Biblioteka Uniwersytecka UW). Jednocześnie wyeksponowanie tej sceny będzie spełniało wymóg PFU mówiący o ustawieniu na placu rzeźby. Uratowanie sceny przed zezłomowaniem wymaga pokrycia dodatkowych wydatków, ale **stworzenie “zwykłej” rzeźby w tym miejscu również niósłoby koszty**, tym bardziej, jeśli miałyby to być rzeźba pasująca do całej inwestycji, a więc stworzona przez uznanego artystę i rozmiarami pasująca do Placu. Naszym zdaniem wartościowe może być nawet częściowe odtworzenie sceny z wybranych elementów, oddających jej bryłę i rozmiary. Szkielet można opleść roślinami, które pozwolą ją odbierać jako współczesne dzieło sztuki publicznej, a sam obiekt może być wykorzystywany latem do aranżacji kawiarni na wolnym powietrzu.
- **Pokrycie Placu równą, betonową nawierzchnią.** Kostka brukowa – spełniająca wymogi Programu Funkcjonalno-Użytkowego (PFU) – jest obecnie używana wszędzie: zarówno w centrach miasta, jak i na dziedzińcach prywatnych domów czy na placach manewrowych podmiejskich firm. Prowadzi to do degradacji publicznej przestrzeni miejskiej, która niejako zrównuje się pod względem statusu estetycznego z przestrzenią przemysłową i prywatną. Dlatego też każde odejście od tej praktyki w celu pokrycia przestrzeni publicznej nawierzchnią o wyższej jakości pasuje do koncepcji Placu przed tak prestiżowym budynkiem jak CSK.

Uwagi do koncepcji firmy Stelmach i Partnerzy:

- Rzeźba “kurhanów Guttenberga” wymaga przemyślenia pod kątem integracji Placu Alejami Racławickimi od wschodu, które lekko załamują się w pobliżu wejścia do budynku Urzędu Marszałkowskiego oraz ul. Grottgera. Przemyślenia wymaga także kształt najmniejszego z kurhanów – położony od strony zachodniej, w pobliżu połączenia ul. Radziszewskiego z placem.
- Przemyślenia wymaga również instalacja świetlna na pylonach, która nie powinna razić korzystających z placu, zmniejszając komfort przebywania w tym miejscu.
- Należy zwrócić uwagę na zagospodarowanie korytarzy między “kurhanami” a ścianą budynku; wystrój tej przestrzeni powinien kreować atmosferę przyjazności w różnych warunkach oświetleniowych, o różnych porach dnia i nocy.

- Pieczołowitego doprojektowania wymagają elementy małej architektury i mebli miejskich, takie jak ławki, panele wystawowe, stojaki na rowery, kosze na śmieci itp., ponieważ nie były one tematem konkursu, a będą miały bezpośredni wpływ na odbiór placu przez użytkowników.
- Warto rozważyć już na obecnym etapie dostosowanie "kurhanów" do ich czasowej konwersji w widownię poprzez zaprojektowanie instalacji czasowych siedzisk do różnorodnych aranżacji (np. w formie zwykłych progów utrudniających zsuwanie się).

Inne uwagi:

Rada Kultury Przestrzeni rekomenduje **rezygnację z bruku** (zarówno betonowego jak i kamiennego) jako nawierzchni Placu oraz rezygnację z wymogu **dominacji zieleni** na Placu, ponieważ jest już ona obecna od północy i zachodu (Park Saski i skwer) oraz od strony dachu CSK. Zarówno w tym celu, jak i w celu zastosowania innych rozwiązań, proponujemy dokonać rewizji wykładni PFU stawiając walory kultury przestrzeni i jakości związanej z najlepszymi wzorcami zagospodarowania przestrzeni publicznych.

Kwestia popiersi w okolicy Placu:

Przy okazji dyskusji o Placu dowiedzieliśmy się o pomysłе ustawienia na nim lub wzdłuż Al. Raławickich popiersi znanych lublinian. Z całym przekonaniem uważamy, że realizacja tych zamierzeń **nie przyczyni się do godnego upamiętnienia obywateli** naszego miasta. Popiersie jest formą rzeźbiarską dostosowana do kameralnych wnętrz architektonicznych lub krajobrazowych (np. zielonych). Takie formy nie pasują do kontekstu ruchliwej ulicy ani ogromnego placu związanego z zupełnie innymi znaczeniami. Ulokowanie ich w ww. miejscach spowoduje dysonans, na których ucierpi pamięć i godność wyobrażonych przez nie osób.

Opracował:

Marcin Skrzypek